

TÖRÖK GYULA ÜGYVÉDI IRODA

H-1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 3. III. emelet
tel.: + 36 1 631 1417, fax: + 36 1 631 1417, e-mail: info@toroklaw.hu

1305-05985799

2016 DEC 21

Alkotmánybíróság

1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

A Debreceni Törvényszék útján!

4026 Debrecen,
Perényi u. 1.

Ügyszám: I.f.-on **1.G.40.190/2014.**

Tárgy: alkotmányjogi panasz

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/59-0/2014
Érkezett:	2017 JAN 10.
Példány:	1
Melléklet:	12 db
Kezelőiroda:	

2016. december 16.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] kérelmező korábban csatolt meghatalmazással igazolt képviselőként, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény („Abtv.”) 27.§-a alapján, a Debreceni Törvényszék előtt, a fenti ügyszám alatt, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (4024 Debrecen, Sumen u. 2.) I.r. alperes és [REDACTED] I.r. alperes ellen indított peres eljárásban, a Kúria Pfv.V.20.444/2016/9. ssz.-ú jogerős ítélete („Ítélet”) ellen – a Debreceni Ítéletábrla Gf.II.30.615/2015/4. ssz.-ú II.f.-ú ítéletére is kiterjedően –

alkotmányjogi panaszt

terjesztünk elő; kérjük, hogy a t. Alkotmánybíróság az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a Kúria ítéletét

- az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe [tulajdonhoz való jog];
- az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe [tisztesseges eljárásból való jog] és
- az Alaptörvény 28. cikkébe ütközése okán

– a II.f.-ú ítéletre kiterjedő hatállyal – semmisítse meg.

Az Abtv. 27. § b) pontja alapján akként nyilatkozunk, hogy a kérelmezőnek a Kúria jogerős ítélete ellen nincs további jogorvoslati lehetősége.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdés értelmében akként nyilatkozunk, hogy a kérelmező adatainak zárt kezelését nem kérjük.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő – tekintettel arra, hogy az Ítéletet 2016-okt-19-én vettük át – megtartásra került.

A Kúria Ítélete a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény („Pp.”) rendelkezései értelmében érdemi határozatnak minősül.

I. AZ ALAPTÖRVÉNYBE ÜTKÖZŐ ÍTÉLET

1. Az Ítélet – a II.f.-ú ítélettel együttesen – az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésébe, a XIII. cikk (1) bekezdésébe és a XVIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző okokból Alaptörvény-ellenes.

AZ ÍTÉLETI INDOKOLÁSOK ELÉGTELENSÉGE

2. Az ügyben eljáró bíróságok az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdésébe – tisztességes eljáráshoz való jog – ütköző módon, a per során a perbeli bizonyítékokat teljesen elmulasztották értékelni és az okirati bizonyítékokat és a tanúvallomásokat nem vették figyelembe a döntésük meghozatalánál.
3. Az ügyben eljáró bíróságok döntései, különösen a II.f.-ú ítélet és a Kúria Ítélete nem tartalmaz konkrét indokolást, ami szintén a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti. Konkrét indokolás alatt azt értjük, hogy általános frázisokon túl sem a II.f.-ú ítéletből, sem a Kúria Ítéletéből nem állapítható meg, hogy az eljáró bíróságok konkrétan milyen indokok alapján utasították el a keresetünket, illetve, hogy konkrétan milyen okokból hagyták figyelmen kívül az okirati- és a tanúbizonyítás eredményét.
4. Az eljáró bíróságok a bizonyítás eredményét szinte teljes egészében figyelmen kívül hagyták és a döntéseik indokolásában (i) vagy általánosságokat, érdemi indokolásnak nem minősülő megállapításokat tettek; vagy pedig (ii) kizárólag azokat a bizonyítékokat vették figyelembe, amelyek a felperesnek kedvezőtlenek; ebben a körben a bizonyítékok megfelelő értékelését elmulasztották.

AZ ELSŐDLEGES KERESETI KÉRELEM ÉRDEMI VIZSGÁLATÁNAK ELMULASZTÁSA

5. Az Ítélet elsősorban azért jogsértő, mivel tévesen, a Tpvt. rendelkezéseit hibásan értelmezve hagyta figyelmen kívül az elsődleges kereseti kérelmet.
6. Ebben a körben ismételten hivatkozunk az **1046/2004. számú gazdasági elvi határozatra** (Legf.Bír.Gfv.II.30.013/2004), amelyben egyértelműen rögzítésre került, hogy a Tpvt. 88. §-ának 6 hónapos határideje szubjektív, elévülési jellegű határidő, 3 éves határideje pedig objektív, jogvesztő jellegű.
7. A Kúria álláspontja szerint a 6 hónapos határidő – ha a kifogásolt magatartás nem azzal valósult meg, hogy valamely helyzetet, vagy állapotot nem szüntetnek meg – **a tudomásszerzéstől számítandó**.
8. Ebben a körben az *elsődleges* álláspontunk, hogy a felperesi kereset a Tpvt. 7. §-án alapul, amely rendelkezés értelmében „*[t]ilos a versenyztetés - így különösen a [...] pályáztatás [...] tisztaságát bármilyen módon megsérteni [...]*”.
9. Az alperesek a pályáztatás tisztaságát sértették meg, és ez **a kifogásolt magatartás, a pályázat tisztességtelenségének ténye a mai napig fennáll**; a tisztességtelen pályázat alapján a II.r. alperes lett a pályázat nyertese, az új haszonbérleti szerződés közte és az I.r. alperes között jött létre, a pályázat jognyilatkozatait a mai napig a bíróság nem nyilvánította semmisnek, azok hatályosak.
10. Tehát elsődleges álláspontunk szerint, mivel a jelen esetben a Tpvt. 7. §-ából következően egy, a mai napig meg nem szüntetett helyzet, állapot áll fenn, tudniillik a pályáztatás tisztasága a pályázat kiírása óta folyamatosan sérült és sérül, a Tpvt. 88. §-a szerinti határidők számítása még el sem kezdődhetett.
11. Sajnálatos módon a II.f.-ú ítélet ezen, a II.f.-ú eljárásban is kifejtett álláspontunkat akként utasította el, hogy azt egyáltalán nem indokolta, indokolási kötelezettségének nem tett eleget. A Kúria Ítélete pedig ezen döntést fenntartotta.
12. *Másodlagosan* hangsúlyozzuk, hogy **a keresetre okot adó tény, tehát az, hogy a pályáztatás tisztasága sérült, a KEHI vizsgálat lezárultával jutott a felperes tudomására**. A felperes ekkor szerzett tudomást arról, hogy a pályázatokat felülvizsgáló KEHI vizsgálatának eredményeinek a perbeli pályázatra nézve semmiféle következménye nem lesz. A felperesnél ekkor tudatosult, hogy a pályáztatás tisztasága sérült.

13. Hozzáteszük, hogy az elévülésre irányadó régi Ptk. szabályai értelmében **az elévülést a KEHI vizsgálat mindenképpen megszakította**. A KEHI vizsgálat eredményeként ugyanis más ügyekben a pályázatokat megsemmisítették. Nyilvánvaló tehát, hogy a KEHI eljárásának az egyes pályázatokra közvetlen, effektív hatása volt.
14. Végül hangsúlyozzuk, hogy **a felperes jogi végzettséggel nem rendelkezik**, ezért az a körülmény, hogy a felperes bízott a Miniszterelnök, a KEHI és az I.r. alperes igazgatója szavában, a hivatalos tájékoztatásukban, abban, hogy a KEHI vizsgálat befejezéséig a pályázatok nem tekinthetőek lezártaknak, mivel amennyiben a KEHI szabálytalanságot talál, a pályázatokat megsemmisítik, **a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti menthető oknak** minősül, amit a II.f.-ú ítélet és az Ítélet egyaránt elmulasztott figyelembe venni.
15. A tisztességes eljárás tilalmába ütközik különösen az a felek közötti fegyveregyenlőséget is sértő eljárás, ahogyan az ügyben eljáró bíróságok egyoldalúan a felperessel szemben az elsődleges kereseti kérelem körében rendkívül magas elvárhatósági mércét határoztak meg.
16. Ezzel szemben az ügyben eljáró bíróságok rendkívül alacsonyra helyezték ezt az elvárhatósági mércét a II.r. alperessel szemben, akkor, amikor például a II.r. alperes által megkötött, nyilvánvalóan semmis „haszonkölcsön” szerződést kellett volna vizsgálniuk, a „haszonkölcsön” szerződés körében tett II.r. alperesi nyilatkozatoknak (a személyes meghallgatásán a II.r. alperes előadta, hogy fogalma sem volt, hogy milyen szerződést ír alá) a II.r. alperesre nézve semmilyen terhelő perbeli következménye nem volt.

A MÁSODLAGOS KERESETI KÉRELEM TÉVES ÉS ALAPTALAN ELUTASÍTÁSA

17. A II.f.-ú ítélet és az Ítélet ebben a körben – a tisztességes eljárás követelményében ütköző módon – a bizonyítás eredményét, a bizonyítékokat szinte teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, a bizonyítékokat tévesen értékelte, téves jogi következtetéseket vont le tényekből és egyes körülményekből, ami szükségszerűen eredményezte annak jogszabálysértő jellegét.
18. A II.f.-ú ítélet és az Ítélet nem tartalmaz konkrét indokolást, abból nem állapítható meg, hogy a felperes keresetében állított konkrét tények, jogszabálysértések milyen konkrét okból megalapozatlanok.
19. **A Kúria Ítélete teljesen tévesen értelmezte az Abtv. 37. § (2) bekezdését, és állapította meg, hogy a jelen perbeli VM utasítást – az annak érvénytelenségét megállapító alkotmánybíróági döntésig – a bíróságnak érvényesnek kell elfogadnia.**
20. Az Abtv. 37. § (2) bekezdése nem azt mondja ki, hogy egy közjogi szervezetszabályozó eszköz jogszabályba ütközését csak az Alkotmánybíróság vizsgálhatja, erről szó nincs.
21. Az Abtv. 37. § (2) bekezdése annyit rögzít, hogy egy közjogi szervezetszabályozó eszköz Alaptörvénybe, illetve nemzetközi szerződésbe való ütközésének vizsgálata az Alkotmánybíróság hatásköre.
22. Természetesen ettől függetlenül egy konkrét közjogi szervezetszabályozó eszköz konkrét jogszabályba ütközésének vizsgálata, amennyiben egy per eldöntéséhez az szükséges, a polgári bíróság feladata. A II.f.-ú bíróságnak és a Kúriának tehát vizsgálnia kellett volna, hogy a VM utasítás, illetve annak egyes rendelkezései ütköznek-e jogszabályi rendelkezéssel vagy sem.
23. **A II.f.-ú bíróság az ítéletének indokolásában saját maga rögzítette, hogy a jelen perben a felperes által kifogásolt alperesi magatartásokat kizárólag a VM utasítással összhangban vizsgálta, amely VM utasítást automatikusan érvényesnek fogadott el, függetlenül attól, hogy a VM utasítás jogszabályba ütközött-e vagy sem.**

24. A II.f.-ú ítélet – amit a Kúria hatályában fenntartott – tehát alapjaiban hibás, mivel a VM utasításra hivatkozva a felperesi keresetben előadott, illetve a perben a felperes által bizonyított tények, alperesi magatartások jogellenességét nem is vizsgálta. Ezen súlyos eljárási szabálysértés önmagában, minden más körülménytől függetlenül hatályon kívül helyezési ok kellett volna, hogy legyen.
25. **A II.f.-ú bíróságnak nem azt kellett volna vizsgálnia, hogy az alperesek magatartása megfelelt-e a VM utasításban foglaltaknak, hanem azt, hogy megfelelt-e a felperes által hivatkozott jogszabályoknak.** Tekintettel arra, hogy a II.f.-ú bíróság ezt a téves jogértelmezés miatt elmulasztotta, a II.f.-ú ítélet, és az azt hatályában fenntartó kúriai ítélet jogszabálysértő.
26. A tisztességes eljárás tilalmába ütköző eljárásnak minősül, hogy a perben eljáró bíróságok a legalapvetőbb feladatuknak nem tettek eleget, amikor is nem vizsgálták meg egy VM utasítás jogszabályokba ütközését, azzal az indokolással, hogy a VM utasítás rendelkezéseit – az annak érvénytelenségét megállapító alkotmánybírósági döntésig – a bíróságnak érvényesnek kell elfogadnia.
27. Ezen nonszensz indokolás alapján a polgári perekben eljáró bíróságok egyetlen közjogi szervezetszabályozó eszköz jogszabályba ütközését sem vizsgálhatnák, illetve azt sem vizsgálhatnák, hogy alacsonyabb hierarchiájú jogszabály magasabb hierarchiájú jogszabály rendelkezésébe ütközik-e, mindaddig, amíg az adott közjogi szervezetszabályozó eszköz érvénytelenségét külön alkotmánybírósági döntés nem állapítja meg.
28. A jelen perben eljáró bíróságok a legalapvetőbb jogalkalmazási feladatuknak nem tettek eleget, hiszen a jelen perben pontosan azt kellett volna vizsgálniuk, hogy az ominózus VM rendelet, mint közjogi szervezetszabályozó eszköz, ütközik-e jogszabályba, vagy sem.
29. Azzal, hogy a perben eljáró bíróságok ezen alapvető feladatuknak a II.f.-ú ítélet, illetve a kúriai ítéletben deklarált módon nem tettek eleget, súlyosan sérült a felperes, a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.
30. A továbbiakban felsoroljuk azokat a tényeket, amelyek esetében az eljáró bíróságok a felperes tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmével a perbeli okirati- és tanúbizonyítás tényeit negligálva a keresetet egy általános, minden konkrétumot nélkülöző indokolással elutasították.
31. Ilyennek minősül, hogy **annak ellenére, hogy II.f.-ú ítélet helyesen megállapította** (II.f.-ú ítélet 8. oldal 2. bekezdés), **hogy a Korm. rendelet 14. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eset (a valótlan adatközlés a pályázati eljárásban) a pályázati eljárás érvénytelenségét kell, hogy eredményezze, a perbeli pályázat érvénytelenségének megállapítását – a bizonyított valótlan adatok ellenére – elmulasztotta.**
32. Teljes tévedés a II.f.-ú ítélet indokolásának az a része, ahol a II.f.-ú bíróság kifejti (II.f.-ú ítélet 8. oldal 3. bekezdés), hogy a pályázat során nem kellett vizsgálni a II.r. alperes által tett, teljesen irracionális kötelezettségvállalások, az ún. gazdálkodási terv tartalmát, kizárólag azért, mert a haszonbér mértékét a VM utasítás fix módon meghatározta.
33. Az ún. szubjektív pontokat ugyanis pontosan a II.r. alperesi gazdasági terv, a II.r. alperes által tett kötelezettségvállalások (foglalkoztatni vállalt munkavállalók száma, állatállomány létszámbővítése, stb.) alapján állapították meg. Ezért jogszabálysértő az a II.f.-ú ítéleti indokolás, amely azon alapul, hogy az ún. gazdálkodási terv tartalma a Korm. rendelet 14. § (1) bekezdés f) pontja relációjában nem vizsgálendő.
34. Ezzel szemben a II.f.-ú bíróságnak a gazdálkodási tervben, a II.r. alperesi kötelezettségvállalások körében is vizsgálnia kellett volna, hogy az ott tett nyilatkozatok megfelelnek-e a Korm. rendelet 14. § (1) bekezdés f) pontjának.

35. **További súlyos jogszabálysértés, hogy a II.f.-ú ítélet indokolása értelmében (II.f.-ú ítélet 9. oldal 2. bekezdés) a valótlan adatközlés, mint érvénytelenségi ok jogkövetkezménye csak a pályázati eljárás időtartama alatt lett volna levonható.**
36. A jelen perben pontosan az a lényeg, hogy **a pályázat azért volt többek között jogszabálysértő és tisztességtelen, mivel a II.r. alperes valótlan adatok közlésével lett a pályázat nyertese, és az I.r. alperes ezt a pályázat elbírálása során nem vette figyelembe.** Ezen valótlan adatközlés jogkövetkezményét a jelen perben kellett volna a II.f.-ú bíróságnak levonnia. Az a tény, hogy ezt a II.f.-ú bíróság bevallottan elmulasztotta, a II.f.-ú ítélet jogszabálysértő jellegét eredményezi.
37. **Nonszensz az a II.f.-ú bírósági indokolás, hogy a pályázat a valótlan II.r. alperesi adatközlés ellenére ne lenne érvénytelen, csak azért, mert a valótlan adatközlés ténye a II.f.-ú bírósági indokolás szóhasználatával élve csak a pályázat lezárása után „derült ki”.**
38. Ezen II.f.-ú bírósági okfejtés alapján, ha egy pályázat során a jogszabálysértés ténye nem „derül ki”, akkor a pályázatot később már nem lehet jogszabálysértővé nyilvánítani. Megjegyezzük, hogy a pályázatot követően az I.r. alperes a valótlan adatközlés miatt nem mondott fel a II.r. alperesnek, ami szintén igazolja, hogy a valótlan adatközlés helyes jogkövetkezménye a pályázat semmisségének megállapítása kellett volna hogy legyen, történjen, illetve derüljön ki az a valótlan adatközlés akár a pályázat alatt, akár az után.
39. A II.f.-ú ítélet figyelmen kívül hagyta azon tényeket, miszerint:

- a) **a II.r. alperes nem rendelkezik 3 év mezőgazdasági szakmai gyakorlattal**, az ennek igazolásául csatolt számlák láthatóan manipuláltak, a közokirat pedig hibás, ellentétes a matematika szabályaival; a II.r. alperes nem kaphatott volna pluszpontokat a szakmai gyakorlatának időtartamára; ez a pályázat tisztaságát sértő, jogellenes cselekmény (262/2010 Korm. rendelet 14. § (1) bek. f) pont, 20. §), amely a pályázat érvénytelenségét kellett volna, hogy eredményezze.

A II.f.-ú ítélet azon indokolása pedig, hogy a közokiratot az ellenkező bizonyításáig kötelező elfogadni, hibás és irreleváns, mivel az ellenkező bizonyítására a perben sor került. A valótlan adatközlés a pályázat semmisségét kell, hogy eredményezze.

- b) **A II.r. alperesi állatállomány hibásan, egy semmis megállapodás figyelembevételével került kiszámításra**; a „haszonkölcsön” elnevezésű megállapodás egyetlen célja a II.r. alperesi állatállomány létszámának mesterséges „felpumpálása” és ezáltal pluszpontok tisztességtelen megszerzése volt; az állítólag „haszonkölcsönt” kötő felek azt sem tudták mi az a haszonkölcsön és hogyan kötötték a megállapodást; a megállapodás tárgyát képező állatállománnyal a II.r. alperes soha nem gazdálkodott; „haszonkölcsön” útján egyébként a II.r. alperes jogilag sem rendelkezhetett soha a megállapodás tárgyát képező állatállománnyal, mivel a haszonkölcsön kötelező fogalmi eleme, hogy a megszűnésekor ugyanazt kell visszaadni, ami a jelen esetben fogalmilag kizárt volt; ez szintén a pályázat tisztaságát sértő, jogellenes cselekmény (262/2010 Korm. rendelet 14. § (1) bek. f) pont, 20. §), amely a pályázat érvénytelenségét kellett volna, hogy eredményezze; ez a cselekmény továbbá a Tpvt. terminológiája szerint tisztességtelen pályázati cselekmény, és a Ptk. szerinti jó erkölcsbe ütköző magatartás.

A II.f.-ú ítélet tévesen foglalt állást akként (II.f.-ú ítélet 9. oldal 1. bekezdés), hogy a haszonkölcsön szerződés érvényessége a jelen perben azért nem volt vizsgálható, mert a szerződésnek nem valamennyi fele állt perben.

- c) **Súlyosan tisztességtelen, jó erkölcsbe ütköző és jogellenes (262/2010 Korm. rendelet 16. § (3) bek.) az a mulasztás, hogy az I.r. alperes részéről a perbeli pályázatot az érvényességi kritériumoknak való megfelelés (v.ö. 262/2010 Korm. rendelet 20. §) szempontjából senki nem vizsgálta**; sem azt nem vizsgálták, hogy a pályázók nyilatkozatai valóságosak-e, sem pedig

azt, hogy a csatolt iratok sértik-e a pályázat tisztaságát; a II.r. alperes ennek köszönhetően tudott tisztességtelenül, egy nonszensz „haszonkölcsön” útján pluszpontokhoz jutni.

- d) A fenti eljárás **sérti a pályázók esélyegyenlőségét**, ami a 262/2010 Korm. rendelet 6. § (1) bek.-be ütköző magatartás; a pályázók teljesen szabadon és következmények nélkül csatolhattak valótlan nyilatkozatokat (lásd II.r. alperes haszonkölcsön szerződése), tehettek képtelen, minden gazdasági alapot nélkülöző, irracionális kötelezettségvállalásokat; az így eljáró pályázók (így a II.r. alperes) tisztességtelen előnyhöz jutottak a többi pályázóval szemben.
- e) Túl azon, hogy a pályázatokat senki nem vizsgálta érdemben, a csatolt okiratok egy része teljesen alkalmatlan volt arra, hogy alátámassza a pályázatokat. [REDACTED] anú elmondta, hogy az ENAR lista önmagában alkalmatlan arra, hogy azzal bármilyen pályázó állapotát tudjon igazolni, ehhez szükség lett volna a **szállítólevelekre** és az **állomány-nyilvántartó naplóra** is; utóbbiak **hiánya** a pályázati dokumentáció hiányosságát, a pályázati eljárás tisztességtelenségét, jogellenességét eredményezi, mivel hitelesen a pályázat elbírálásánál megállapíthatatlan volt, hogy a pályázat benyújtásakor a II.r. alperesnek ténylegesen mekkora állapotállománya volt; az állapotállomány létszámának nagyságáért pedig komoly pluszpontok jártak.
- f) A pályázati eljárás talán legszembetűnőbb tisztességtelensége és jogellenessége (262/2010 Korm. rendelet 17. § (1) bek. d), g) pontok), hogy sem az értékelési jegyzőkönyvből, sem más iratból **nem állapíthatók meg a „gazdálkodási terv” értékelésének szempontjai**. Ez az ún. „szubjektív pontok” témája: 80 pont került úgy kiosztásra, hogy sem akkor, sem azóta nem lehet tudni, hogy a pontozás konkrétan milyen szempontok figyelembe vételével történt; a pontozás során a felperes, illetve a II.r. alperes esetében konkrétan mit értékelték és milyen súllyal; milyen szempontok alapján mennyi pont járt; a II.r. alperes miért 70 pontot kapott a 80-ból, miért nem 71-et vagy 69-et; a felperes miért 75 pontot kapott és miért nem 76-ot.
- g) Beszédes tény, hogy **az értékelés szempontjait az I.r. alperes írásban, a 262/2010 Korm. rendelet 17. § (1) bek. d) pontjába ütköző módon nem rögzítette**, és erre csak azt a „nonszensz” és képtelen magyarázatot bírta adni, hogy „nem érte volna meg az idő- és energiaráfordítást”. A 18. ssz. alatt csatolt, utólagos I.r. alperesi előadás arról, hogy hogyan zajlott az értékelés, csak általánosságokat tartalmaz és nyilvánvalóan nem tudja pótolni a 262/2010 Korm. rendelet 17. § (1) bek. d) pontja szerinti előírást, amelynek értelmében az értékelési jegyzőkönyvnek tartalmaznia kellett volna az értékelés konkrét szempontjait. Az I.r. alperes értékelési jegyzőkönyvei a szubjektív pontok körében **semmilyen indokolást nem tartalmaznak, azokból nem derül ki, hogy az adott pályázó miért annyi pontot kapott, amennyit**.
- h) Szintén kiemelendő, hogy a gazdálkodási tervnél a bírálók **olyan szempontokat is értékelték, amelyek az „objektív” pontok körében már értékelésre kerültek** (pl. állapotállomány mennyisége, összetétele).
- i) A 80 pont egyebekben pedig egy egységes halmaz volt, az egyes szempontokhoz nem tartozott külön részpontoszám. Ez a rendszer önmagában kizárja, hogy szempontok szerint lehessen értékelni, hiszen **ha nincs meghatározva, hogy egy adott szempont pontszámában milyen értékkel bírhat a 80 pontos halmazon belül, akkor fogalmilag kizárt ezen szempontok szerinti értékelést végezni**.
- j) A „szubjektív” pontozás a pályázat alapvető tisztességtelenségét eredményezi; ez az eljárás ellentétes a 262/2010 Korm. rendelet 17. §-ával; ez a „hasraütés” alapján történő pontozás a Tptv. szerint is tisztességtelen pályázati eljárásnak kell, hogy minősüljön.

A II.f.-ú ítélet a szubjektív pontozás körében mindössze egy semmitmondó, általánosságokat tartalmazó indokolást adott (II.f.-ú ítélet 6. oldal 4. bekezdés), amely konkrétumokat nélkülöző indokolás nem minősül érdemi, valós indokolásnak, ezért az jogsabálysértő.

- k) A pályázatokat a 262/2010 Korm. rendelet 43/D. § (6) bekezdése értelmében 2 eredeti példányban kellett volna benyújtani; ehhez képest a **perbeli pályázat jogellenesen, csak 1 eredeti példányban került benyújtásra.**

A II.f.-ú bíróság indokolása itt is azon okból jogellenes, mivel a VM utasításra (illetve a Korm. rendelet általános szabályaira) hivatkozva nem tekintette jogszabálysértőnek a Korm. rendelet speciális szabályának (43/D. § (6) bekezdés) egyértelmű megsértését.

- l) Álláspontunk szerint a pályázat azon okból is tisztességtelen, hogy **az elbírálásnak nem volt szempontja a haszonbérleti díj.** A haszonbérleti díjat ugyanis egy jogszabálynak nem minősülő VM utasítás 1250 Ft/AK/év összegben határozta meg, mindenféle jogszabályi alap nélkül. Egy haszonbérleti pályázat esetében a haszonbérleti díjnak elsődleges szempontnak kellett volna lennie.

A II.f.-ú ítéleti indokolás (II.f.-ú ítélet 7. oldal 1. bekezdés) ebben a körben is téves, tekintettel arra, hogy a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés c) pontja értelmében kifejezetten a pályázat eredménytelenségét jelenti, amennyiben a pályázat során a haszonbérleti díjra vonatkozó ajánlat nem éri el az adott földterület piaci értékét. A Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés c) pontja tehát ellentétben áll a VM utasítással, a II.f.-ú bíróság azonban ennek ellenére a döntését a VM utasítás alapján hozta meg, ami jogszabálysértő.

Kiemeljük, hogy a korábbi haszonbérletek esetében a haszonbérleti díj többszöröse (2-3-szorosa) volt a mostaninak, ezért nyilvánvaló, hogy a perbeli haszonbérleti díj (1250 Ft/AK/év) lényegesen elmarad a perbeli haszonbérlet ingatlan haszonbérleti díjának piaci értékétől.

Megjegyezzük, hogy a Korm. rendelet 43/A. §-a, a haszonelvű vagyonszerzés szempontjainak háttérbe szorítása nem jelenti azt, hogy a pályázaton a haszonbérleti díjat jogszerűen lehetett volna jóval a piaci érték alatt meghatározni.

- m) Az értékelési jegyzőkönyv semmiféle **érdemi indokolást nem tartalmaz sem arról, hogy miért a nyertes pályázat bizonyult a legjobbnak**, sem arról, hogy a pályázatokat miért rangsorolták úgy, ahogyan az a jegyzőkönyvben végül szerepel; ez a hiány a 262/2010 Korm. rendelet 17. § (1) bek. e)-f) pontjaiba ütközése okán jogellenes, emellett tisztességtelen.

- n) Az értékelési jegyzőkönyv **nem tartalmazza külön a természetvédelmi szempontból legkedvezőbb pályázat meghatározását**, ami szintén jogellenes (262/2010 Korm. rendelet 43/D. § (9) bek.)

40. Az ún. szubjektív pontozás tekintetében a II.f.-ú ítélet az alábbiak miatt ütközik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe és a XVIII. cikk (1) bekezdésébe:

41. Elsőként ismételtelen kiemeljük, hogy a szubjektív pontozásra a tanúvallomások értelmében akként került sor, hogy a pontozás szempontjait, illetve az egyes szempontokra adható pontok mértékét az I.r. alperesi értékelő bizottság tagjai nem határozták meg: „**[m]egállapodtunk arról, hogy értékelőlapot nem készítünk [...]**”; „**[a]rra a kérdésre, hogy a súlyozás hogyan történt, a tanú előadja, hogy minden pályázat más. Bírálati lap nem készült [kiemelés a felperestől]**”.¹ „**A gazdálkodási tervvel kapcsolatban két év távlatából nem tudom megmondani, hogy mire hány pontot adtunk**”.² Álláspontunk szerint az a pályázat, amelynél **az értékelés szempontjai nem kerültek írásban rögzítésre**, és ahol **utólag rekonstruálhatatlan, hogy egy adott pályázó mire, miért és mennyi pontot kapott**, szükségszerűen tisztességtelen és jogszabályellenes.

42. Szintén fontos körülmény, és igazolja a tisztességtelenséget és a jogellenességet, hogy **a szubjektív pontozás során olyan tényezők is ismételten értékelésre kerültek, amelyeket az objektív pontozásnál egyszer már értékelték:** „[a]z általános szempontok az állatállomány létszáma, az állattartó telep elhelyezkedése, illetve az a körülmény volt, hogy a terület kezeléshez tartozó egyéb munkát, így kútfelújítást, pásztorszállás létesítését, karam létesítést vállalt-e, ezekkel összefüggésben vizsgáltuk, hogy hol helyezkedik el a pályázó állattartó telepe a birtoktesthez képest, milyen állatai vannak, milyen jellegű állattartást folytat, a rendelkezésre álló állatállomány alkalmas-e a birtoktest természetvédelmi kezelésére és a speciális előírások teljesítésére [kiemelés a felperestől]”.³
43. További adat a jogellenességre, hogy **az I.r. alperesi értékelő bizottság érdemben, tartalmilag nem vizsgálta a pályázók által beadott dokumentációt,** annak csak formai vizsgálatát (értsd, azt, hogy megvan-e a papír) végezték el: „[a]z I. r. alperes egyébként a pályázatok értékelése során arra adott pontot, amit a nyilatkozat tartalmazott, illetve, hogy ha az adott tényről igazolás is rendelkezésre állt, akkor az igazolás tartalma alapján állapította meg az I. r. alperes a pontot. Az adott esetben a kormányhivatal igazolása állt rendelkezésre a három éves gazdálkodói gyakorlatra vonatkozóan. **Az I. r. alperes nem vizsgálta azt, hogy mi alapozza meg ennek az igazolásnak a kiállítását** [kiemelés a felperestől]”.⁴
44. Az I.r. alperes értékelő bizottsága tehát lényegében vakon megbízott a pályázók által előadottakban, **a pályázók által előadottakat nem ellenőrizte:** „[a]zon tényekkel kapcsolatban, amiket nem kellett igazolnia a pályázónak, az igazgatóságnak csak a nyilatkozat állt rendelkezésre. [...] A földterület és állatállomány arányával kapcsolatos nyilatkozat valóságtartalmának ellenőrzéséhez szintén nincs adatbázisa az I. r. alperesnek [kiemelés a felperestől]”.⁵ Különösen szembetűnő ezen jogszabálysértő eljárásnak az eredménye a különféle „legeltetési”, illetve „bértartási” megállapodások esetén; az ilyen semmis, nyilvánvalóan csak a pályázat miatt megkötött megállapodásokat az I.r. alperes semmilyen módon nem kontrollálta.
45. Az I.r. alperes a hiányzó kontrollját azzal próbálja menteni, hogy a pályázók büntetőjogi felelősségük tudatában nyilatkoztak: „[a] pályázók ezekről a tényekről büntetőjogi felelősségük tudatában nyilatkoztak és az I. r. alperes ezeket a nyilatkozatokat pontozta”.⁶ Látható azonban, hogy **hiába nyilatkoztak valótlanul a pályázók – itt a II.r. alperes – és hiába csatoltak valótlan tartalmú iratokat, ezeknek a mai napig semmiféle büntetőjogi következménye nem lett,** az I.r. alperesnek esze ágában nincs felelősségre vonni a szabálytalanságokat elkövető pályázókat.
46. A Korm. rendelet értelmében az értékelési jegyzőkönyvnek indokolást kellett volna tartalmaznia. Ehhez képest **egyetlen értékelési jegyzőkönyv sem tartalmaz indokolást. A jegyzőkönyvből nem állapítható meg, hogy milyen szempontok kerültek értékelésre és milyen súllyal.** Az értékelő bizottság egyik tagja kifejezetten előadta, hogy „[n]em volt kötelező, hogy írásba foglalják az értékelés részleteit”; „[a]zzal kapcsolatban, hogy a felsorolt szempontokat hogyan súlyoztuk az értékelés során, nincsen alá- és fölérendeltségi viszonya ezeknek a szempontoknak, összefüggésükben kellett azokat vizsgálni”.⁷ Ehhez képest az indokolási kötelezettséget maga a Korm. rendelet írta elő.⁸
47. A fentiekén túl az I.r. alperesi pályáztatási gyakorlat, a szubjektív pontozás menetét legjobban talán a következő tanúvallomással lehet szemléltetni: „[f]elperesi képviselő azon kérdésére, hogy utólag hogyan lehet rekonstruálni a pontok kiosztását, a tanú azt válaszolja, hogy fogalma sincsen [kiemelés a felperestől]”.⁹

48. A fentiek alapján álláspontunk szerint egyértelműen megállapítható, hogy az ún. szubjektív pontozás rendszere és gyakorlata súlyosan jogellenes és tisztességtelen; **az értékelő bizottság tagjai** az I.f.-ú bíróság előtt nem voltak képesek nyilatkozni arra, hogy pontosan milyen szempontokat vettek figyelembe az értékelésnél és milyen szempontra hány pontot adtak; sőt, **kifejezetten elismerték, hogy fogalmuk sincs arról, hogy mire hány pontot adtak.** Ez a pályázat-elbírálási gyakorlat szükségszerűen a pályázat semmisségét, tisztességtelenségét és a nyertes pályázóval kötött szerződés semmisségét kell, hogy eredményezze.
49. A szubjektív pontozás rendszerét a Kúria Ítélet lényegében jogszerűnek minősítette és a felperesi kereset elutasítására ezért került sor. A szubjektív pontozás – a tisztességes eljárás követelményébe ütközésen túl – és az azt jogszerűnek minősítő Ítélet sérti a felperes, a panaszosnak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát is.
50. Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése az alapvető jogok korlátozhatóságának körében kimondja, hogy alapvető jog kizárólag törvényben, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozható. A hivatkozott cikk olyan konjunktív feltételeket tartalmaz, amelyek közül, ha akár egy sem maradéktalanul teljesül, az érintett alapjog nem korlátozható, illetőleg annak korlátozása alaptörvényellenes.
51. Az Alaptörvény XIII. cikke alapján mindenkinek joga van a tulajdonhoz. Az Alkotmánybíróság azóta is irányadó, 64/1993 (XII. 22.) AB határozatában kifejtette, hogy az alkotmányos tulajdon fogalma nem szükségképpen követi a polgári jogi tulajdon fogalmát, az Alaptörvény az egyéni cselekvési autonómiát részesíti védelemben. Ugyanakkor ennek a cselekvési autonómiának szükségszerűen határai vannak: nem járhat indokolatlanul más cselekvési autonómiájának korlátozásával, más jogainak szükségtelen és aránytalan sérelmével, erre a jogalkotónak, illetőleg jelen esetben a jogalkalmazónak figyelemmel kell lennie.
52. A tulajdonhoz való jog sérelme körében a jelen ügyben a jogi indokolásunk a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága által a **Vékony v. Magyarország (65681/13)** ügy indokolásán alapul.
53. A jelen per tárgyát képező ügy ugyanis teljesen analóg a Vékony v. Magyarország ügygel, azzal a ténybeli különbséggel, hogy a Vékony-ügy tárgya egy dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultságot biztosító hosszú távú koncesszió, míg a jelen ügy tárgya egy hosszú távon haszonbérletbe vett termőföld (legelő).
54. A jelen per tárgyát képező ügyben a perbeli pályázat fent részletesen bemutatott jogellenes tényei az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe – tulajdonhoz való jog – továbbá az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésébe – vállalkozáshoz fűződő jog – ütköző módon egyaránt jogszabálysértő.
55. Álláspontunk szerint a T. Alkotmánybíróságnak az ügy érdemét illetően a saját, illetve az EJEB kialakult gyakorlatának megfelelően autonóm tulajdonfogalmába tartozónak kell tekintenie a panaszos üzleti tevékenységének jelentős részét biztosító korábbi haszonbérleti szerződést, jogviszonyt, melynek a tisztességtelen és jogszabálysértő pályázat útján történt megvonása a tulajdonhoz, továbbá a vállalkozáshoz való jog korlátozásának kell, hogy minősüljön.
56. A jelen ügyben már az eddigi peradatok alapján is megállapítható, hogy a panaszos jelentős forgalomvesztése, majd ennek következtében a tevékenység szinte teljes felszámolása súlyos következményekkel járt az adott körülmények között, amely sérelem orvoslását elmulasztó Ítélet megalósította a tulajdonhoz és a vállalkozáshoz való jog sérelmét.
57. A „szubjektív pontozás” az önkényes, átláthatatlan szempontrendszer iskolapéldája, az annak alapján megvalósuló helyzet, a felperes pályázati vesztesége és a korábban általa haszonbérlet területet elvesztése az Alaptörvény XII. és XIII. cikkébe ütköző eljárásnak kell, hogy minősüljön.

58. Végül, ami a jó erkölcsbe ütközés körében a II.f.-ú ítélet és az Ítélet érdemben nem tartalmaz indokolást, nélkülöz minden konkrétumot.
59. A II.f.-ú ítéletből nem megállapítható, hogy a soha érdemben nem vizsgált, valótlan okiratokat, irracionális vállalásokat tartalmazó, meghatározhatatlan szempontok alapján pontozott pályázati eljárás, az NFA tv. és a Rendelet rendelkezéseit többszörösen sértő pályázati eljárás és pályázati dokumentumok a II.f.-ú bíróság álláspontja szerint miért nem ütközik a társadalom általános értékítéletébe, és ugyanilyen hiányosságokban szenved a Kúria ítélete is.

Tisztelettel:

Dr. Török Gyula ügyvéd
kérelmező képv.

